

Επιτεύγματα, προκλήσεις και κύρια αποτελέσματα για το 2018

Σύνοψη των κυριότερων σημείων της ετήσιας έκθεσης της
διευθύντριας

Η παρούσα σύνοψη περιέχει επιλεγμένες βασικές δραστηριότητες κατά το 2018, αλλά δεν αντιπροσωπεύει σε καμία περίπτωση το πλήρες εύρος των επιτευγμάτων του ECDC στη διάρκεια αυτού του έτους. Αναλυτική παρουσίαση του φάσματος δραστηριοτήτων του ECDC, της οργανωτικής και διοικητικής δομής του, καθώς και του προγράμματος εργασιών του περιλαμβάνεται στο πλήρες κείμενο της ετήσιας έκθεσης.

<https://ecdc.europa.eu/en/publications-data/annual-report-director-2018>

Προτεινόμενη παραπομπή:

Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων. Επιτεύγματα, προκλήσεις και κύρια αποτελέσματα για το 2018: Σύνοψη των κυριότερων σημείων της ετήσιας έκθεσης της διευθύντριας. Στοκχόλμη: ECDC, 2019.

ISBN 978-92-9498-346-6 (έκδοση PDF), 978-92-9498-351-0 (έντυπη έκδοση)

ISSN 2529-6000 (έκδοση PDF), 2529-6221 (έντυπη έκδοση)

doi 10.2900/09355 (έκδοση PDF), 10.2900/756091 (έντυπη έκδοση)

Αριθμός καταλόγου: TQ-AX-19-001-EL-N (PDF), TQ-AX-19-001-EN-C (έντυπη έκδοση)

© Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων, 2019

Όλες οι εικόνες υπόκεινται σε προστασία διανοητικής ιδιοκτησίας του © ECDC, εκτός από τη φωτογραφία iStock (σελίδα 14, επάνω) και τις φωτογραφίες της Creative Commons (CC BY-NC 4.0) που παρέχουν για μη εμπορική χρήση οι ακόλουθοι χρήστες του Flickr.com: Nathan Reading (σελίδες 6 και 10, επάνω αριστερά), Judy Gallagher (σελίδα 8, επάνω), Tom Schwan, Robert Fischer και Anita Mora, National Institute of Allergy and Infectious Diseases, National Institutes of Health (σελίδα 8, κάτω), Alan Glover (σελίδα 10, κάτω), Jon Southcoasting (σελίδα 12/13), Shaury Nash (σελίδα 24/25).

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Οι φωτογραφίες της παρούσας έκδοσης υπόκεινται σε προστασία πνευματικών δικαιωμάτων και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς πέραν της παρούσας έκδοσης χωρίς τη ρητή άδεια του κατόχου των πνευματικών δικαιωμάτων.

Επιτεύγματα, προκλήσεις και κύρια αποτελέσματα για το 2018

Σύνοψη των κυριότερων σημείων της ετήσιας έκθεσης της διευθύντριας

Περιεχόμενα

Πρόλογος	3
Εισαγωγή	3
ECDC – Ο ευρωπαϊκός οργανισμός για τη δημόσια υγεία	5
Μια ευρωπαϊκή προσέγγιση στην επιδημιολογική επιτήρηση	5
Προγράμματα νόσων του ECDC: παρακολούθηση της επιδημιολογίας των νόσων	7
Τα ανθεκτικά στα αντιβιοτικά μικρόβια και η αυξανόμενη επιβάρυνση για την υγεία στην Ευρώπη	7
Τι είναι φορέας; Μπορεί να μου μεταδώσει κάποια ασθένεια;	9
Ενίστε η προτροπή «Βράστο, ξεφλούδισέ το, ψήστο, πλύντο ή ξέχνα το!» δεν είναι αρκετή	11
Πρόληψη του HIV: προέκθεση και προφύλαξη	13
Ένα εμβόλιο για κάθε εποχή	15
Μπορούμε να ελέγξουμε τη λανθάνουσα φυματίωση;	17
Η μεγαλύτερη επιτυχία όλων των εποχών	19
Μια τεκμηριωμένη προσέγγιση στη δημόσια υγεία της Ευρώπης	21
Επιτήρηση νόσων	21
Επιδημιολογικές πληροφορίες	21
Ετοιμότητα	23
Αντίδραση	23
Επιστημονικές συμβουλές	23
Μικροβιολογία	25
Σύνδεση με την κοινότητα της δημόσιας υγείας της Ευρώπης	27
Κατάρτιση και υποστήριξη στις χώρες	27
Επικοινωνία στον τομέα της δημόσιας υγείας	28
Το ECDC σε αριθμούς	29

Πρόλογος της προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου

Ως νεοεκλεγείσα πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του ECDC, έχω τη χαρά να σας παρουσιάσω την ετήσια έκθεση της διευθύντριας για το 2018. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, το ECDC παρέιχε υποστήριξη στα κράτη μέλη και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τους ακόλουθους τρόπους:

- διενεργώντας 35 ταχείες αξιολογήσεις κινδύνων οι οποίες παρείχαν πληροφορίες σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο,
- παρουσιάζοντας μια νέα έκδοση του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης και αντίδρασης, η οποία καλύπτει όλες τις απαιτήσεις της απόφασης αριθ. 1082/2013/ΕΕ, και
- δημοσιεύοντας τη νέα έκθεση σχετικά με το σύστημα παρακολούθησης της εργασιακής ικανότητας της ΕΕ, η οποία δείχνει ότι οι ελλείψεις στον τομέα της εργασιακής ικανότητας και τα χάσματα ικανοτήτων μεταξύ εργασθριών διάφορων κρατών μελών της ΕΕ μειώνονται ταχέως.

Το ECDC παρουσίασε επίσης αρκετά διαδικτυακά εργαλεία που συνδράμουν τις χώρες στην επεξεργασία τεκμηριωμένων στοιχείων και στην υποστήριξη της χάραξης πολιτικής. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονται ένα χρονοδιάγραμμα εμβολιασμών, λογισμικό μοντελοποίησης, χάρτες εξελισσόμενων καταστάσεων, διαδραστικός άτλας νόσων, βάσεις δεδομένων σχετικά με τις νόσους, καθώς και αρκετά έγγραφα καθοδήγησης.

Το 2018, το Διοικητικό Συμβούλιο δρομολόγησε την τρίτη ανεξάρτητη εξωτερική αξιολόγηση του Κέντρου, η οποία καλύπτει την περίοδο 2013–2017. Η αξιολόγηση διενεργείται από εξωτερικό ανάδοχο υπό την επίβλεψη της αρμόδιας διευθύνουσας επιτροπής του Διοικητικού Συμβουλίου. Η τελική έκθεση αναμένεται να δημοσιευθεί εντός του έτους.

Αναλογιζόμενη τα εντυπωσιακά επιτεύγματα του ECDC, ανυπομονώ για τη συνέχεια στα δύο ακόμη χρόνια που θα είμαι επικεφαλής του Διοικητικού Συμβουλίου. Θα είναι μια ενδιαφέρουσα περίοδος για το Κέντρο, το οποίο θα πληροφορηθεί τα αποτελέσματα της εξωτερικής αξιολόγησής του και θα κληθεί να χαράξει μια νέα μακροπρόθεσμη στρατηγική. Το Διοικητικό Συμβούλιο θα παραμείνει στο επίκεντρο των συζητήσεων που θα συνοδεύσουν αυτές τις αλλαγές, διασφαλίζοντας την εκπλήρωση της αποστολής και των καθηκόντων του Κέντρου σύμφωνα με τους όρους που θέτει ο ιδρυτικός του κανονισμός.

Δρ Anni-Riitta Virolainen-Julkunen

Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του ECDC

5 Μαρτίου 2019

Επάνω αριστερά και κέντρο: Το κτίριο του ECDC στη Solna της Σουηδίας

Επάνω δεξιά: Η προηγούμενη έδρα του ECDC

Κέντρο δεξιά: Αντανακλάσεις περαστικών στις γυάλινες θύρες της εισόδου

Κάτω: Διεθνής διάσκεψη στην αίθουσα συνεδρίων του ECDC

Εισαγωγή της διευθύντριας

Στις αρχές Απριλίου του 2018, το ECDC μετεγκαταστάθηκε σε ένα σύγχρονο κτίριο στο προάστιο Solna-Frösunda της Στοκχόλμης. Η ομάδα υλικοτεχνικής υποστήριξης έβαλε τα δυνατά της και σε σύντομο χρονικό διάστημα μεταφέραμε το σύνολο των δραστηριοτήτων μας στο νέο μας εργασιακό περιβάλλον.

Εκτός από την απόφαση μετεγκατάστασης, πήραμε μια σειρά από ιδιαίτερα σημαντικές αποφάσεις για το μέλλον του ECDC:

- Αρχίσαμε να εργαζόμαστε για την εκπόνηση της μακροπρόθεσμης στρατηγικής του ECDC για την περίοδο 2021–2027.
- Ξεκινήσαμε διάλογο με τους ενδιαφερόμενους φορείς σχετικά με δύο νέα και συναρπαστικά προγράμματα: Το πρόγραμμα *Ηλεκτρονική Υγεία και Ψηφιακές Τεχνολογίες* και το πρόγραμμα *Foresight*.
- Η πρωτοβουλία *Next Generation ECDC (Νέα Γενιά ECDC)* θα εξασφαλίσει στο Κέντρο νέα οργανωτική δομή.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο δρομολόγησε την τρίτη εξωτερική αξιολόγηση του Κέντρου, η οποία καλύπτει την περίοδο 2013–2017.

Το 2018, επικεντρώσαμε τις δράσεις μας σε τρεις τομείς προτεραιότητας:

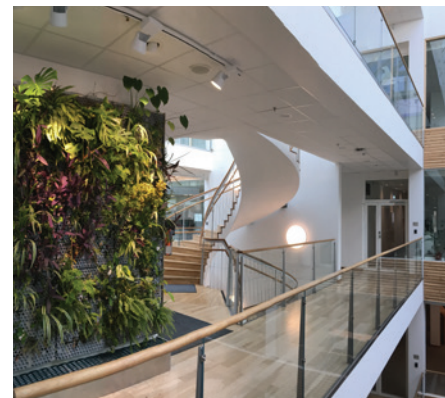
- Εμβολιασμοί. Το ECDC παρέσχε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιστημονική τεκμηρίωση για μια νέα σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τις ασθένειες που προλαμβάνονται με εμβολιασμό.
- Αντιμικροβιακή ανοχή. Μια νέα μελέτη εκτιμά ότι ανθεκτικά στους αντιμικροβιακούς παράγοντες βακτήρια ευθύνονται για τον θάνατο 33 000 Ευρωπαίων κάθε χρόνο. Η αντιμικροβιακή ανοχή συνεπάγεται επίσης δαπάνες σχεδόν ενός δισεκατομμυρίου ευρώ ετησίως στην Ευρώπη.
- Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Όσον αφορά την παρακολούθηση των νόσων, το ECDC εναρμόνισε το έργο του στον τομέα της παρακολούθησης με τους στόχους των Ηνωμένων Εθνών. Η επιτήρηση του HIV, της ηπατίτιδας και της φυματίωσης αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Η ανάληψη της προεδρίας του Δικτύου των Οργανισμών της ΕΕ από το ECDC τον Σεπτέμβριο του 2018 αποτέλεσε μια ευπρόσδεκτη ευκαιρία για ευρεία ανταλλαγή γνώσεων με τους συναφείς οργανισμούς, η οποία μας βοήθησε να εναρμονίσουμε τις διαδικασίες μας εξασφαλίζοντας απτά οφέλη για τις καθημερινές μας δραστηριότητες.

Δρ Andrea Ammon

Διευθύντρια του ECDC

5 Μαρτίου 2019

ECDC – Ο ευρωπαϊκός οργανισμός για τη δημόσια υγεία

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC), το οποίο ιδρύθηκε το 2005 και εδρεύει στη Στοκχόλμη της Σουηδίας, ανήκει σε ένα δίκτυο οργανισμών της ΕΕ. Αυτοί οι οργανισμοί εκτελούν τεχνικά και επιστημονικά καθήκοντα που βοηθούν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να λαμβάνουν αποφάσεις και να εφαρμόζουν πολιτικές. Οι οργανισμοί της ΕΕ είναι αποκεντρωμένα όργανα και βρίσκονται σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Στα καθήκοντα του ECDC περιλαμβάνεται η επιτήρηση νόσων για σχεδόν 60 μολυσματικές ασθένειες, που κυμαίνονται από το AIDS/HIV έως σπάνιες ζωονοσογόνες ασθένειες. Επίσης, προωθούμε τους εμβολιασμούς, εντοπίζουμε συμπεριφορές που επηρεάζουν την υγεία, διασφαλίζουμε την ποιότητα των εργαστηρίων σε ολόκληρη την Ευρώπη, καταρτίζουμε επιδημιολόγους δημόσιας υγείας από ολόκληρη την Ευρώπη και ενημερώνουμε το κοινό μας για όλες τις πτυχές των μολυσματικών ασθενειών.

Στα τέλη του 2018, το ECDC διέθετε 267 υπαλλήλους που κατείχαν οργανικές θέσεις απασχολούμενοι στην επιτήρηση νόσων, στον εντοπισμό επιδημικών εξάρσεων, στην παροχή επιστημονικών συμβουλών, στην τεχνολογία των πληροφοριών, στην επικοινωνία και στη διοίκηση.

Μια ευρωπαϊκή προσέγγιση στην επιδημιολογική επιτήρηση

Το ECDC χειρίζεται και διατηρεί τρία σημαντικά συστήματα για την παρακολούθηση λοιμωδών νόσων στην Ευρώπη. Κάθε σύστημα εστιάζει σε μία περιοχή ελέγχου των ασθενειών: το EWRS

*Επάνω αριστερά: Σημαίες της ΕΕ κυματίζουν στο ECDC
Επάνω δεξιά: Το νέο κτίριο του ECDC όπως φαίνεται από τη λεωφόρο
Κέντρο δεξιά: Πράσινο και φωτεινό εσωτερικό
Κάτω: Η καθημερινή σύσκεψη φιλοξενείται από την ομάδα που είναι αρμόδια για τις επιδημιολογικές πληροφορίες*

(ανίχνευση απειλών, προειδοποιήσεις απειλών), το EPIS (επιδημιολογικές πληροφορίες), και το TESSy (επιτήρηση νόσων και στατιστικά στοιχεία).

- Το Σύστημα Έγκαιρου Συναγερμού και Αντίδρασης (EWRS), το οποίο επανασχεδιάστηκε πλήρως το 2018, είναι ένα εμπιστευτικό σύστημα το οποίο παρέχει στα κράτη μέλη και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με συμβάντα που αφορούν την υγεία με πιθανό αντίκτυπο σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και να συντονίζουν τα μέτρα αντίδρασης με στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας. Το 2018, ένα έτος που σημαδεύτηκε από αρκετές σοβαρές επιδημικές εξάρσεις ευλογιάς, το σύστημα απέδειξε για μια ακόμη φορά την αξία του ως αξιόπιστης υπηρεσίας προειδοποίησης απειλών.
- Το Πληροφοριακό Σύστημα Επιδημιολογικών Πληροφοριών (EPIS) είναι μια ασφαλής διαδικτυακή πλατφόρμα επικοινωνίας η οποία παρέχει στους επιστήμονες και στους εμπειρογνώμονες σε θέματα δημόσιας υγείας τη δυνατότητα για διεθνή ανταλλαγή επιδημιολογικών πληροφοριών.
- Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Επιτήρησης (TESSy) είναι ένα μεγάλης κλίμακας σύστημα βάσεων δεδομένων για στοιχεία σχετικά με τις νόσους. Οι χώρες της ΕΕ/του ΕΟΧ τροφοδοτούν τακτικά το σύστημα με τα εθνικά δεδομένα σχετικά με τις λοιμώδεις νόσους. Βάσει των δεδομένων αυτών, οι επισκέπτες του διαδικτυακού άτλαντα παρακολούθησης λοιμωδών νόσων του ECDC μπορούν να καταρτίσουν επικαιροποιημένες εκθέσεις επιτήρησης και διαδραστικούς χάρτες.

Επιπλέον, το ECDC υποστηρίζει το έργο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών στο πλαίσιο της επιτροπής υγειονομικής ασφάλειας της ΕΕ, η οποία λειτουργεί ως συμβουλευτική ομάδα για την υγειονομική ασφάλεια σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Klebsiella pneumoniae Εξοπλισμός ανίχνευσης καρβαπενεμάσης KPC-1. Η ανθεκτικότητα των αρνητικών κατά Gram βακτηριδίων θα μπορούσε να εξελιχθεί σε σοβαρό πρόβλημα που θα χρήζει αντιμετώπισης στο εγγύς μέλλον. Ελάχιστα μόνο μέσα διαθέτουν οι φαρμακευτικές εταιρίες για την καταπολέμηση αυτών των οργανισμών.

Προγράμματα νόσων του ECDC: παρακολούθηση της επιδημιολογίας των νόσων

Έχοντας στη διάθεσή τους στοιχεία για σχεδόν 60 ασθένειες και για θέματα υγείας όπως η αντιμικροβιακή αντοχή από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, οι επιστήμονες του ECDC μπορούν να αποτυπώσουν αναλυτικά την τρέχουσα (και την ιστορική) επιδημιολογική

κατάσταση στην Ευρώπη. Το Κέντρο παρακολουθεί τις τάσεις των ασθενειών και προτείνει μέτρα πρόληψης των ασθενειών και των επιδημικών εξάρσεων. Το έργο του ECDC σχετικά με τις ασθένειες ομαδοποιείται σε «Προγράμματα νόσων».

Τα ανθεκτικά στα αντιβιοτικά μικρόβια και η αυξανόμενη επιβάρυνση για την υγεία στην Ευρώπη

Αντιμικροβιακή αντοχή και λοιμώξεις που συνδέονται με την παροχή υγειονομικής περίθαλψης (Πρόγραμμα ARHAI). Όταν το ECDC ξεκίνησε μια νέα μελέτη με στόχο την αξιολόγηση της επιβάρυνσης που προκαλούν στην υγεία λοιμώξεις με ανθεκτικά στα αντιβιοτικά βακτήρια στην ΕΕ/στον ΕΟΧ, οι εμπειρογνώμονες του ECDC εξέτασαν τα πλέον πρόσφατα ευρωπαϊκά σύνολα δεδομένων, έλεγξαν την ποιότητά τους και πρόβλεψαν σε μια μάλλον συντηρητική εκτίμηση. Η μελέτη κατέληξε στο ανατριχιαστικό συμπέρασμα ότι σχεδόν 33 000 Ευρωπαίοι πεθαίνουν κάθε χρόνο λόγω λοιμώξεων με ανθεκτικά στα αντιβιοτικά βακτήρια. Πολλές από αυτές τις λοιμώξεις έχουν προκληθεί σε νοσοκομεία.

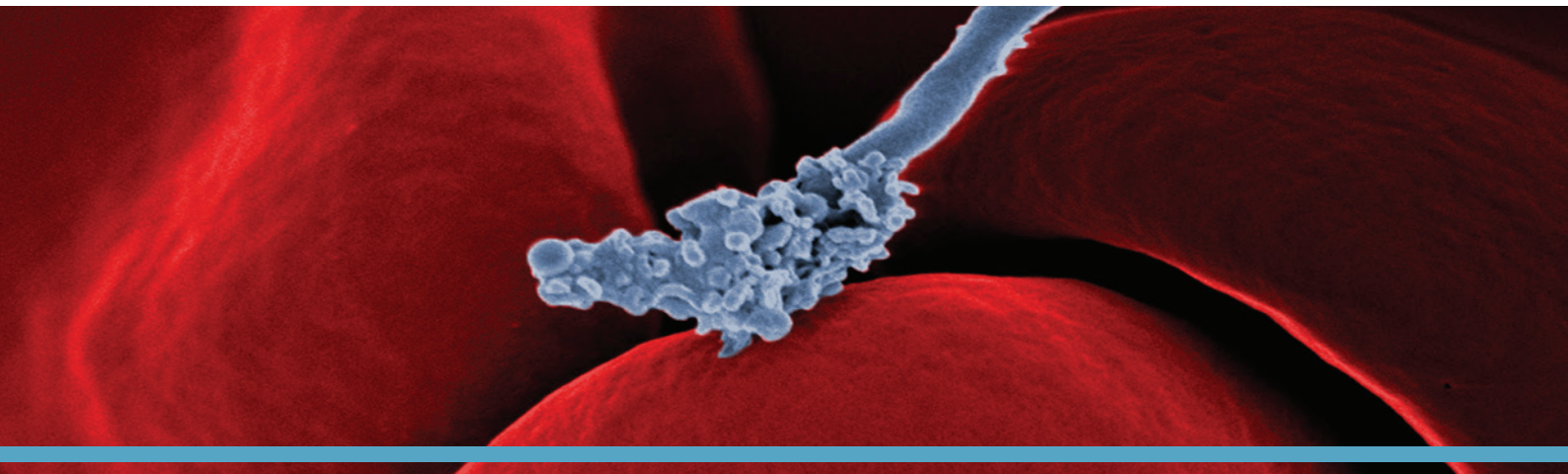
Δύο μελέτες που δημοσιεύθηκαν το 2018 επ' ευκαιρία της Ευρωπαϊκής Ημέρας Ευαισθητοποίησης για την Ορθολογική Χρήση των Αντιβιοτικών δείχνουν ότι ο επιπολασμός των λοιμώξεων που συνδέονται με την παροχή υγειονομικής περίθαλψης και τη χρήση αντιμικροβιακών φαρμάκων παρουσιάζει σημαντική διακύμανση μεταξύ κρατών. Η ευρύτερη εικόνα είναι ακόμη πιο ανησυχητική: καθώς 8,9 εκατομμύρια κρούσματα καταγράφονται κάθε χρόνο στα νοσοκομεία και σε χώρους μακροχρόνιας

περίθαλψης, η Ευρώπη αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα τεραστίων διαστάσεων.

Κάθε μέρα που περνά, ένας στους τρεις ασθενείς στην ΕΕ λαμβάνει τουλάχιστον ένα αντιμικροβιακό φάρμακο. Όλα αυτά τα φάρμακα δεν είναι ιατρικώς απαραίτητα, η δε συνταγογράφησή τους συμβάλλει στην εξάπλωση της αντιμικροβιακής αντοχής. Για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος, το ECDC διοργάνωσε συνέδριο με τη συμμετοχή αρκετών δικτύων επιτήρησης, στο οποίο παρέστησαν πάνω από 300 εκπρόσωποι αρμόδιων φορέων από τα κράτη μέλη.

Κατά τη διάρκεια του έτους, εμπειρογνώμονες του ECDC επισκέφθηκαν τους ομολόγους τους στη Βουλγαρία, τη Νορβηγία και το Ηνωμένο Βασίλειο για να συζητήσουν θέματα αντιμικροβιακής αντοχής.

Το ECDC συνεχίζει να συμβάλλει ενεργά στη Διατλαντική Ομάδα Δράσης για τη Μικροβιακή Αντοχή (TATFAR), καθώς και στην κοινή δράση της ΕΕ για τη μικροβιακή αντοχή και τις λοιμώξεις που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη. Οι δραστηριότητες αυτές παρουσιάζονται αναλυτικά στον διαδικτυακό τόπο του ECDC.

Τι είναι φορέας; Μπορεί να μου μεταδώσει κάποια ασθένεια;

Αναδυόμενες νόσοι και νόσοι που μεταδίδονται από φορείς (Πρόγραμμα EVD) Ο όρος «φορέας νόσου» συνήθως αναφέρεται στα αρθρόποδα (κουνούπια, μύγες, φλεβοτόμοι, ψείρες, ψύλλοι, κρότνες και ακάρεα), τα οποία μεταφέρουν και μεταδίδουν λοιμώδεις μικροοργανισμούς σε άλλους ζώντες οργανισμούς.

Μια τέτοια νόσος είναι ο πυρετός του Δυτικού Νείλου, ο οποίος προκαλείται από έναν ιό που κατά κανόνα μεταδίδεται από μολυσμένα κουνούπια. Σε σύγκριση με την κατάσταση που επικρατούσε πριν από λίγα χρόνια, ο αριθμός των κρουσμάτων πυρετού του Δυτικού Νείλου αυξήθηκε σημαντικά. Το 2018, το ECDC κατέγραψε τη μεγαλύτερη μέχρι σήμερα επιδημική έξαρση του πυρετού του Δυτικού Νείλου στην Ευρώπη. Οι ευρωπαϊκές χώρες ανέφεραν πάνω από 2 000 περιστατικά τοπικής μετάδοσης σε ανθρώπους το 2018, αριθμός που υπερέβη αισθητά τον συνολικό αριθμό κρουσμάτων των προηγούμενων επτά ετών (1 832 περιστατικά).

Στον διαδικτυακό τόπο του ECDC διατίθενται εβδομαδιαίες επικαιροποιήσεις και χάρτες των λοιμώξεων από τον ιό του Δυτικού Νείλου. Το ECDC δημοσιεύει επίσης χάρτες εξάπλωσης διαφόρων ειδών κουνουπιών, κροτώνων και φλεβοτόμων που είναι φορείς νόσων οι οποίες μεταδίδονται σε ανθρώπους και ζώα. Το 2018 εκπονήθηκε επιτόπια μελέτη σχετικά με τις στρατηγικές ελέγχου των φορέων του πυρετού του Δυτικού Νείλου στην Ευρώπη, αφού προηγήθηκε σχετική πιλοτική μελέτη το 2017. Επιπλέον, εκπονήθηκαν τρεις επιτόπιες μελέτες σχετικά με τον έλεγχο των χωροκατακτητικών ειδών κουνουπιών, τα οποία

ενδέχεται να είναι φορείς παθογόνων που προκαλούν δάγκειο πυρετό, νόσο τσικουγκούνια και νόσο Ζίκα.

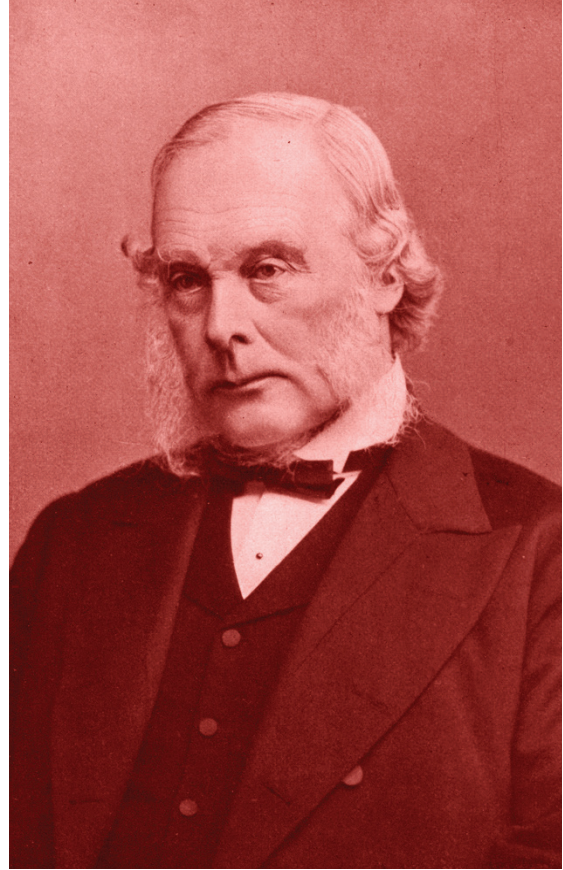
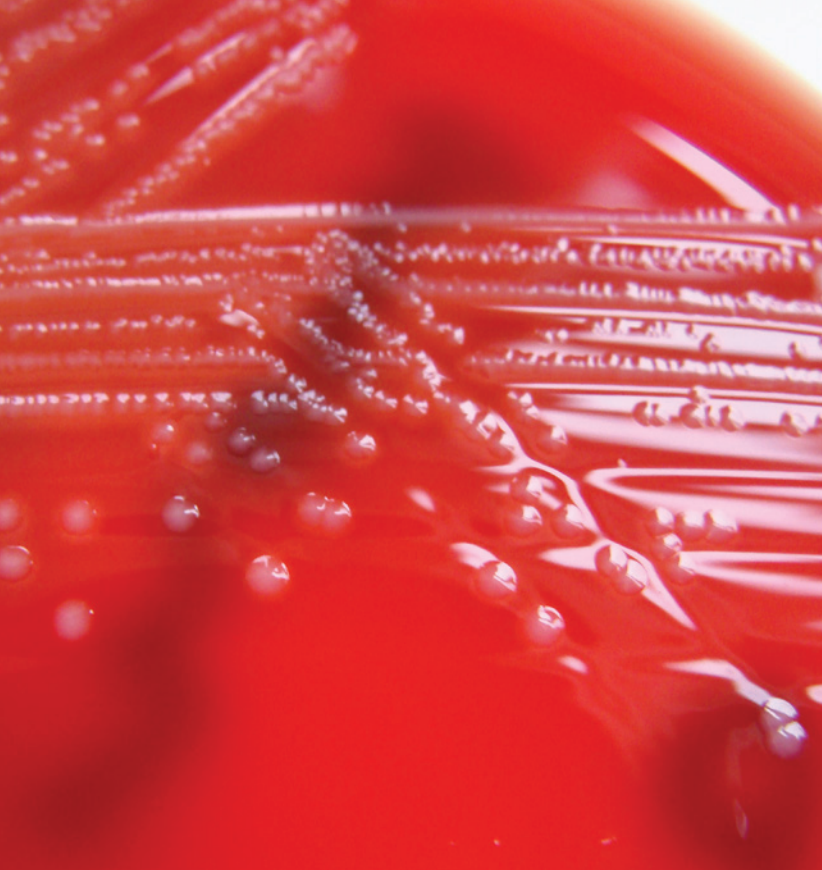
Αφού επί μακρά σειρά ετών ελάχιστα μόνο περιστατικά αναφέρθηκαν, ο δάγκειος πυρετός επέστρεψε στην Ευρώπη, καθώς την τελευταία τριετία αναφέρθηκαν πάνω από 3 000 περιστατικά. Τα περισσότερα περιστατικά ήταν εισαγόμενα, όμως σε περιοχές όπου παρεπιδημούν μολυσμένα κουνούπια *Aedes* είναι πιθανή η τοπική μετάδοση: στις αρχές Οκτωβρίου 2018, επιβεβαιώθηκαν εννέα περιστατικά αυτόχθονος δάγκειου πυρετού στην ΕΕ, τρία στην Ισπανία και έξι στη Γαλλία, σε τρεις διαφορετικές επιδημικές εξάρσεις.

Σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA), το ECDC συνέχισε τη συλλογή δεδομένων για τα αρθρόποδα (έντομα και συγγενή είδη) που είναι φορείς μεταδοτικών νόσων σε ανθρώπους και ζώα και δημοσίευσε στον διαδικτυακό του τόπο επικαιροποιημένους χάρτες σχετικά με τους φορείς για να δείξει την εξάπλωσή τους στην Ευρώπη.

Το Κέντρο έχει επίσης πλήρη επίγνωση του κινδύνου που ενέχουν νόσοι οι οποίες μέχρι στιγμής δεν έχουν προκαλέσει επιδημικές εξάρσεις στην Ευρώπη. Για παράδειγμα, το Κέντρο διενήργησε αρκετές ταχείες αξιολογήσεις κινδύνων όσον αφορά τις επιδημικές εξάρσεις του ιού Έμπολα στην Αφρική: υπάρχει άραγε κίνδυνος εισαγωγής, κινδυνεύουν ευρωπαίοι πολίτες; Η απάντηση, το 2018, ήταν ένα καθουσιαστικό «Όχι».

Επάνω αριστερά: Δεν είναι όλα τα κουνούπια φορείς νόσων

Κάτω: Βακτήρια Borreliae. Ο υπόστροφος πυρετός (βορρελίωση ή νόσος Lyme) είναι μια νόσος που μεταδίδεται από φορέα και χαρακτηρίζεται από επαναλαμβανόμενους υψηλούς πυρετούς, μυϊκούς πόνους και ναυτία. Η νόσος μεταδίδεται από τσιμπήματα ψειρών ή μαλακών κροτώνων. Στην Ευρώπη, η νόσος εντοπίζεται σε περιοχές της Μεσογείου.

Ενίστε η προτροπή «Βράστο, ξεφλούδισέ το, ψήστο, πλύντο ή ξέχνα το!» δεν είναι αρκετή

Τροφιμογενείς και υδατογενείς νόσοι και ζωνόσοι (Πρόγραμμα FWD) Το EPIS-FWD είναι το σύστημα επιδημιολογικών πληροφοριών για τροφιμογενείς και υδατογενείς νόσους του ECDC. Σημειώνοντας μικρή αλλά αξιοσημείωτη αύξηση, ο αριθμός των επειγουσών ερωτήσεων στο EPIS-FWD αυξήθηκε από 53 το 2017 σε 77 το 2018. Μια ιδιαίτερα σοβαρή επιδημική έξαρση προκλήθηκε από τη *Listeria monocytogenes*, προκαλώντας αρκετούς θανάτους. Το ECDC και η EFSA συνεργάστηκαν για να διερευνήσουν περαιτέρω την εν λόγω επιδημική έξαρση και ολοκλήρωσαν την πλήρη αλληλούχιση του γονιδιώματος του παθογόνου. Τα αποτελέσματα επιβεβαίωσαν ότι η πιθανή πηγή της επιδημικής έξαρσης ήταν μια παρτίδα κατεψυγμένων λαχανικών.

Στο πλαίσιο μιας ακόμη κοινής τους προσπάθειας, το ECDC και η EFSA δημοσίευσαν δύο εμπειριστατωμένες εκθέσεις: η πρώτη αφορούσε τις τάσεις και τις πηγές των ζωνόσων, τους ζωνοσογόνους παράγοντες και τις επιδημικές εξάρσεις τροφιμογενών νόσων (δεδομένα 2017), ενώ η δεύτερη αφορούσε την αντιμικροβιακή αντοχή σε ζωνοσογόνα βακτήρια και βακτήρια δείκτες από ανθρώπους, ζώα και τρόφιμα (δεδομένα 2016).

Το ECDC κάλεσε εμπειρογνώμονες από έξι χώρες να συμμετάσχουν σε ένα εργαστήριο προώθησης της ετοιμότητας όσον αφορά την ασφάλεια των τροφίμων σε διακρατικό επίπεδο και την αντιμετώπιση

συμβάντων στον τομέα της δημόσιας υγείας. Το Κέντρο εφαρμόζει επίσης πρόγραμμα επαγγελματικών ανταλλαγών για εμπειρογνώμονες του τομέα των τροφιμογενών και υδατογενών νόσων.

Όσον αφορά τον τομέα της τεχνολογίας, το ECDC καινοτόμησε διεξάγοντας την πρώτη ανάλυση συστάδων με δεδομένα που ανακτήθηκαν από τη βάση δεδομένων μοριακής τυποποίησης του TESSy.

Το ECDC χρηματοδότησε αρκετές εξωτερικές αξιολογήσεις ποιότητας (EQA). Οι EQA παρακολουθούν τις επιδόσεις των εργαστηρίων υποβάλλοντας πανομοιότυπα δείγματα σε εργαστήρια σε ολόκληρη την Ευρώπη. Συγκρίνεται η ακρίβεια των αποτελεσμάτων και κάθε εργαστήριο βαθμολογείται αναλυτικά για τις επιδόσεις του. Οι EQA αναδείχθηκαν σε βασικά εργαλεία βελτίωσης των επιδόσεων των εργαστηρίων. Το 2018, το ECDC διοργάνωσε EQA για τη *λίστέρια*, τη *σαλμονέλα*, την *καμπυλοβακτηρίωση* και το *E. coli*. Επιπλέον, το Κέντρο διοργάνωσε δοκιμή επάρκειας για τη *διάταξη του γονιδιώματος της Listeria monocytogenes*.

Επάνω αριστερά: Listeria monocytogenes σε άγαρ Columbia με αίμα αλόγου και ο Δρ Joseph Lister (1827 – 1912), το όνομα του οποίου έλαβε το βακτήριο
Κάτω δεξιά: Αναγνώσεις αλληλουχίας DNA

Brighton Pride, 2018: Can't pass it on, won't pass it on.

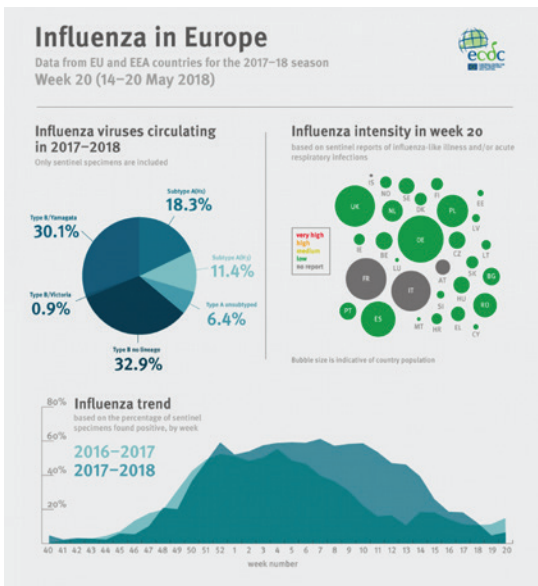

Πρόληψη του HIV: Προφύλαξη και προφύλαξη πριν από την έκθεση

HIV, σεξουαλικά μεταδιδόμενες λοιμώξεις και ιογενής ηπατίτιδα (Πρόγραμμα HASH). Ο τρίτος Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών αφορά την υγεία και την ευημερία: «Διασφάλιση υγιών συνθηκών διαβίωσης και προαγωγή της ευημερίας για όλους σε όλες τις ηλικίες.» Η παρακολούθηση της προόδου για την επίτευξη αυτού του στόχου όσον αφορά τον ιό HIV/AIDS ενδέχεται να αποτελέσει σοβαρή πρόκληση. Κατά τη διοργανωθείσα το 2018 σύσκεψη του δικτύου επιτήρησης του HIV, το ECDC και η ΠΟΥ, με τη σημαντική συμβολή της UNAIDS, θέλησαν να δώσουν στους εμπειρογνώμονες της νόσου την ευκαιρία να εξετάσουν διεξοδικότερα το πρόβλημα της αντικειμενικής μέτρησης της προόδου προς τον τρίτο Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης. Παρόμοια δράση αναλήφθηκε και όσον αφορά τη Δήλωση του Δουβλίνου (η οποία καθορίζει ένα φιλόδοξο πρόγραμμα δράσης για την αντιμετώπιση του HIV/AIDS: Η παρακολούθηση της αντίδρασης στον HIV αναθεωρήθηκε και ευθυγραμμίστηκε προς τις επιμέρους προτεραιότητες των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Το Πρόγραμμα επίσης:

- έθεσε σε εφαρμογή το εργαλείο μοντελοποίησης για την ακρίβεια των εκτιμήσεων σχετικά με τον HIV,
- έθεσε σε πιλοτική εφαρμογή σε εννέα χώρες της ΕΕ ένα νέο σύστημα επιτήρησης της ανθεκτικότητας του HIV στα φάρμακα,
- διοργάνωσε, σε συνεργασία με την UNAIDS, διάσκεψη εμπειρογνομένων για την εκπόνηση των μέτρων προφύλαξης πριν από την έκθεση,
- δημοσίευσε ολοκληρωμένο έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με τις εξετάσεις για τον HIV, την ηπατίτιδα Β και την ηπατίτιδα C,
- έθεσε σε λειτουργία την πρώτη διαδραστική διαδικτυακή βάση δεδομένων σχετικά με τις μελέτες επιπολασμού για την ηπατίτιδα Β και την ηπατίτιδα C, και
- έθεσε πιλοτικά σε εφαρμογή σε τρεις χώρες ένα νέο ερευνητικό πρωτόκολλο οροεπιπολασμού για την ηπατίτιδα C προκειμένου να εκτιμηθεί η πραγματική επιβάρυνση της νόσου.

Ένα εμβόλιο για κάθε εποχή

Γρίπη και άλλοι ιοί του αναπνευστικού (Πρόγραμμα IRV). Καθώς κυκλοφορούν νέα στελέχη του ιού της γρίπης, κάθε χρόνο απαιτείται νέος εμβολιασμός. Ένα εμβόλιο που προστατεύει κατά των στελεχών που κυκλοφορούσαν την τελευταία περίοδο γρίπης δεν εξασφαλίζει ανοσία στα νέα στελέχη που κυκλοφορούν κατά το τρέχον έτος. Παρότι η δημιουργία ενός καθολικού εμβολίου που θα παρέχει προστασία από την εποχική γρίπη για μεγάλο χρονικό διάστημα φαίνεται πιθανή, θα χρειαστεί ενδεχομένως να περάσουν χρόνια έως ότου αυτό γίνει πραγματικότητα. Στο μεταξύ, ο εμβολιασμός με το τελευταίο εμβόλιο κατά της γρίπης είναι το καλύτερο μέτρο προφύλαξης του εαυτού μας και των άλλων.

Οι αναπνευστικές νόσοι που συνδέονται με την εποχική γρίπη φέρονται να ευθύνονται για σχεδόν 40 000 θανάτους ετησίως στην ευρωπαϊκή περιφέρεια της ΠΟΥ. Παρά τα άκρως ανησυχητικά αυτά στοιχεία, μικρό μόνο ποσοστό του πληθυσμού εμβολιάζεται. Πάνω από το 75% αυτών των θανάτων αφορά άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω, όμως το ποσοστό εμβολιασμών παραμένει χαμηλό στη συγκεκριμένη ομάδα κινδύνου. Σχεδόν στις μισές χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας της ΠΟΥ εμβολιάζονται λιγότεροι από ένας στους τρεις ηλικιωμένους. Ακόμη και μεταξύ των εργαζομένων στον τομέα της υγείας το ποσοστό εμβολιασμού υπολείπεται σημαντικά του 50%.

Για κάθε περίοδο γρίπης το ECDC και το περιφερειακό γραφείο της ΠΟΥ για την Ευρώπη δημοσιεύουν εβδομαδιαία στοιχεία σχετικά με την επιτήρηση της γρίπης. Τα στοιχεία που δημοσιεύονται δικαιώνουν πλήρως το σημαντικό έργο του ECDC στο συγκεκριμένο πεδίο: η γρίπη εξακολουθεί να αποτελεί μείζονα απειλή για τη δημόσια υγεία και, ως εκ τούτου, απαιτείται επαγρύπνηση.

Η αντιμετώπιση της γρίπης των πτηνών αποτελεί μια άλλη σημαντική πτυχή του Προγράμματος εργασίας. Όπως και στο παρελθόν, το ECDC και η EFSA δημοσιεύουν τριμηνιαίες κοινές εκθέσεις αξιολόγησης της κατάστασης όσον αφορά τη γρίπη των πτηνών. Το Κέντρο δημοσίευσε μια έκθεση σχετικά με τις πολιτικές εμβολιασμού κατά της γρίπης και την κάλυψη που παρέχουν, η οποία επιβεβαίωσε για μια ακόμη φορά το γεγονός ότι το ποσοστό εμβολιαστικής κάλυψης μεταξύ των ηλικιωμένων στην Ευρώπη είναι πολύ χαμηλό. Σε μια άλλη έκθεση, το Πρόγραμμα εκτιμά ότι η αποτελεσματικότητα του εμβολίου μεταξύ 2015 και 2018 άγγιξε το 40%.

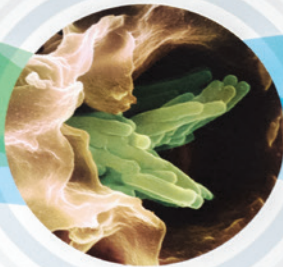
Το Κέντρο εκπόνησε μελέτη ανασκόπησης των εθνικών σχεδίων ετοιμότητας σε περίπτωση πανδημίας, επισημαίνοντας ελλείψεις και προτείνοντας διορθωτικά μέτρα. Η ποιότητα της συστηματικής επιτήρησης της γρίπης βελτιώθηκε σημαντικά με την προσθήκη δύο νέων παραμέτρων: της επιτήρησης σοβαρών περιστατικών και της επιτήρησης βάσει γονιδιώματος. Αξιολογήθηκαν τα συστήματα επιτήρησης της γρίπης και του σοβαρού οξέος αναπνευστικού συνδρόμου (SARS), καθώς και το Πρόγραμμα για τη γρίπη και τους άλλους ιούς του αναπνευστικού (IRV) προκειμένου να διαπιστωθεί η ποιότητα των αποτελεσμάτων και η εν γένει αποτελεσματικότητά τους.

Το ECDC συνέταξε γνωμοδότηση σχετικά με τις μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις κατά τη διάρκεια πανδημίας. Το έγγραφο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι περισσότερες παρεμβάσεις παρουσιάζουν ελάχιστα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητά τους.

Επάνω: Εμβολιασμός κατά της γρίπης. Ένα μικρό τσίμπημα... και είστε έτοιμοι

Κάτω αριστερά: Εβδομαδιαίο γράφημα πληροφοριών για τη γρίπη

Κάτω δεξιά: «Σκοτώνει τη γρίπη των πτηνών»; Μακάρι να ήταν τόσο εύκολο.

Tuberculosis surveillance and monitoring in Europe

2018

2016 data

ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

every breath counts

EUROPEAN CENTRE FOR
DISEASE PREVENTION
AND CONTROL

European Union Standards for Tuberculosis Care

2017 update

Μπορούμε να εξαλείψουμε τη λανθάνουσα φυματίωση;

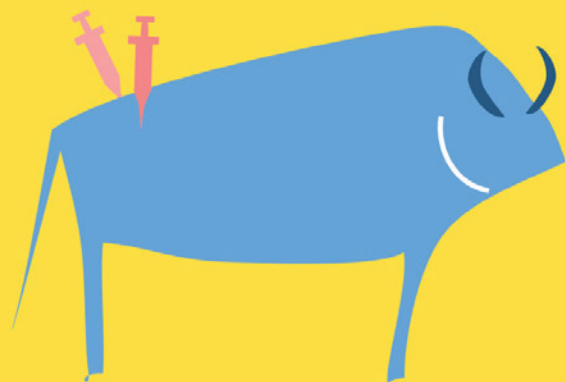
Φυματίωση (Πρόγραμμα TB). Η λανθάνουσα φυματίωση είναι μια λοίμωξη που προσβάλλει έναν στους επτά ανθρώπους στην ευρωπαϊκή περιφέρεια της ΠΟΥ. Το ένα δέκατο των ατόμων που έχουν μολυνθεί νοσεί από ενεργό φυματίωση κατά τη διάρκεια του βίου του. Ως εκ τούτου, το έγγραφο καθοδήγησης του Κέντρου για την προγραμματική διαχείριση της λανθάνουσας φυματίωσης καλύπτει ένα σημαντικό κενό στις προσπάθειες πρόληψης της φυματίωσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ολοκληρωμένη εικόνα της επιδημιολογικής κατάστασης της φυματίωσης παρέχει η ετήσια έκθεση *Επιτήρηση και παρακολούθηση της φυματίωσης στην Ευρώπη* για το 2018. Η έκθεση, προϊόν συνεργασίας του ECDC και του Περιφερειακού γραφείου για την Ευρώπη της ΠΟΥ, δημοσιεύθηκε ενόψει της παγκόσμιας Ημέρας κατά της Φυματίωσης, στις 24 Μαρτίου 2018.

Στο πλαίσιο ενός τριετούς έργου, το ECDC υποστήριξε τις προσπάθειες αντιμετώπισης της φυματίωσης που καταβάλλουν πέντε χώρες υψηλής προτεραιότητας (Βουλγαρία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία και Ρουμανία) μέσω ανταλλαγής επισκέψεων και μαθημάτων κατάρτισης. Το έργο θα συνεχιστεί και θα παραταθεί το 2019 για την αντιμετώπιση σχετικών με τη φυματίωση αναγκών και άλλων κρατών μελών. Συγκεκριμένες ανάγκες των κρατών μελών επιχειρούν να καλύψουν επίσης τα επικαιροποιημένα *Πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Φροντίδα της Φυματίωσης*, τα οποία δημοσιεύθηκαν το 2018 και μεταφράστηκαν σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

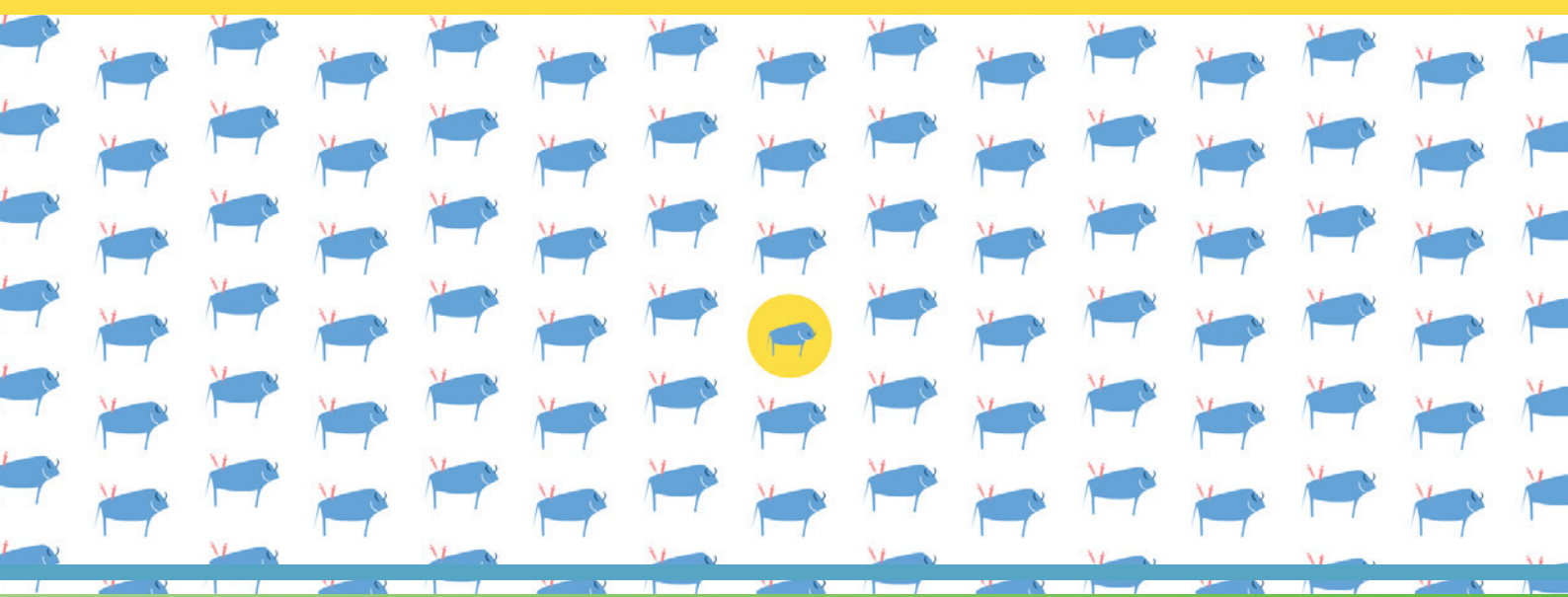
Τον Απρίλιο, το ECDC δρομολόγησε ένα έργο συλλογής στοιχείων για την πλήρη αλληλούχιση του γονιδιώματος της φυματίωσης. Το έργο αποτελεί ένα ακόμη παράδειγμα της αυξανόμενης χρήσης της πλήρους αλληλούχισης του γονιδιώματος στο πλαίσιο της διάγνωσης και της επιτήρησης των νόσων.

Αριστερά: Η νέα εμφάνιση της έκθεσης για τη φυματίωση, ενός κοινού έργου του ECDC και του περιφερειακού γραφείου για την Ευρώπη της ΠΟΥ. Δεξιά: «Κάθε ανάσα μετράει»: τα επικαιροποιημένα Πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Φροντίδα της Φυματίωσης. Το ECDC δημοσίευσε το έγγραφο σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ/του ΕΟΧ

The last week of April is European Immunisation Week

Find out more at www.ecdc.europa.eu

Η μεγαλύτερη επιτυχία όλων των εποχών

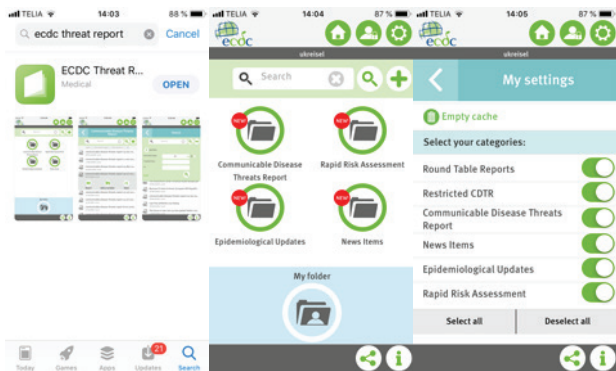
Ασθένειες που προλαμβάνονται με εμβολιασμό (Πρόγραμμα VPD). Τα εμβόλια αποτελούν ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα στον τομέα της δημόσιας υγείας, καθώς μείωσαν σημαντικά την επιβάρυνση των μεταδοτικών νοσημάτων, εκφράζεται δε η βάσιμη ελπίδα ότι στο εγγύς μέλλον ακόμη περισσότερες ασθένειες θα προλαμβάνονται με τον εμβολιασμό. Δυστυχώς, πολλά εμβόλια έχουν πέσει θύματα της επιτυχίας τους. Καθώς ορισμένες ασθένειες που προλαμβάνονται με εμβολιασμό υποχώρησαν ή και εξαφανίσθηκαν, πολλοί πιστεύουν ότι η παράλειψη της αναμνηστικής δόσης του εμβολίου –ή η άρνησή τους να εμβολιαστούν– δεν θα έχει αρνητικές συνέπειες. Το πλήθος των επιδημικών εξάρσεων ιλαράς το 2018 κατέδειξε ότι η προσδοκία αυτή αποτελεί ευσεβή πόθο. Το ECDC υποστηρίζει τον στόχο εξάλειψης της ιλαράς που έχει θέσει η ΠΟΥ, εκπονώντας ταχείες αξιολογήσεις κινδύνων σχετικά με τις επιδημικές εξάρσεις της ιλαράς, καθώς και μηνιαίες επικαιροποιήσεις και εκθέσεις για την παρακολούθηση ιλαράς και της ερυθράς.

Το 2018 το Πρόγραμμα VPD παρείχε τεχνική τεκμηρίωση και επιστημονικά στοιχεία για μια σύσταση του Συμβουλίου που παρουσιάστηκε τον Απρίλιο και εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο. Το ECDC καθιέρωσε μια διαδικασία συνεργασίας με τις εθνικές τεχνικές συμβουλευτικές ομάδες για τον εμβολιασμό (NITAGS), με στόχο την ενίσχυση της επιστημονικής συνεργασίας και των ανταλλαγών σε ολόκληρη την Ευρώπη.

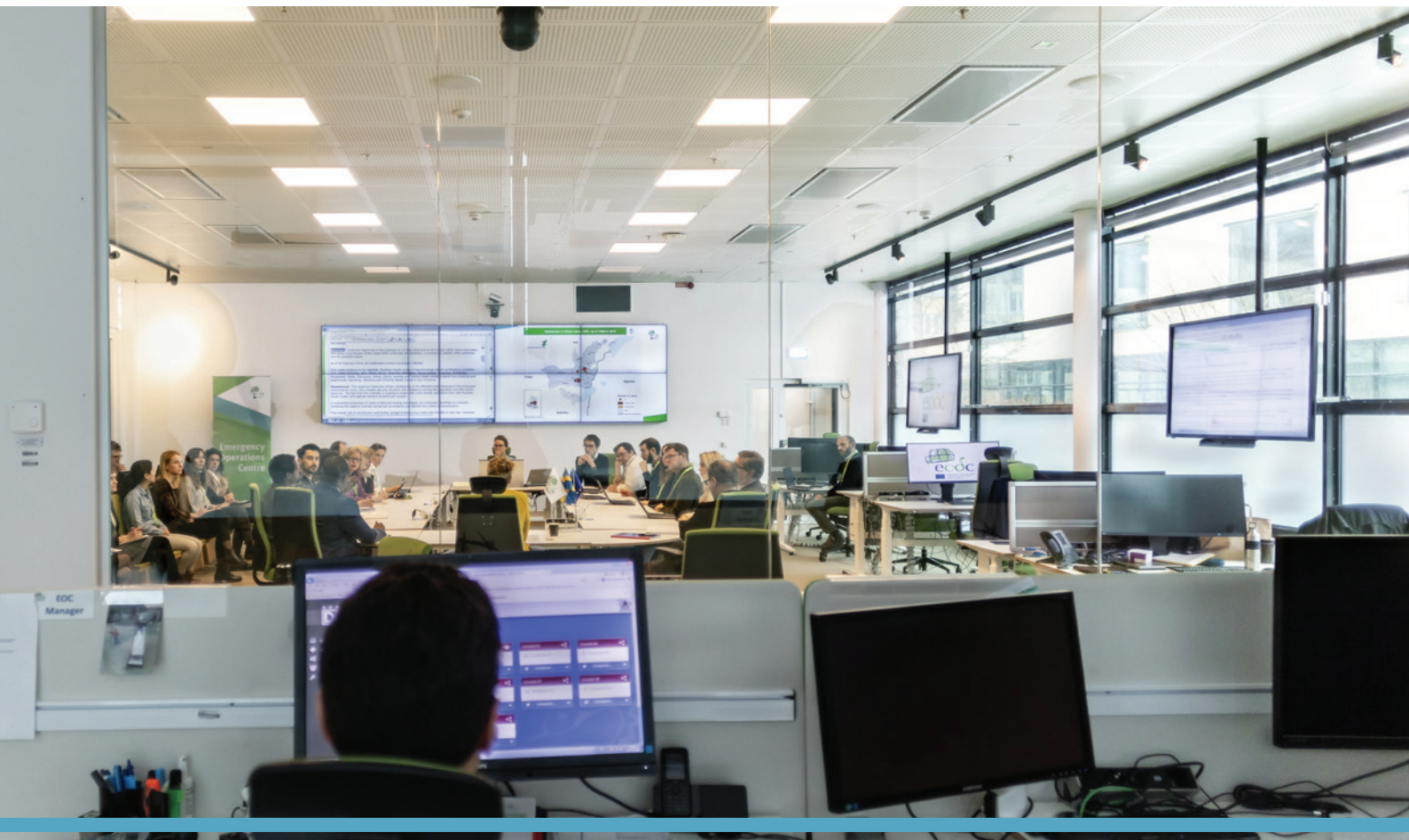
Σε ένα πιο πρακτικό επίπεδο, το ECDC δημοσίευσε ένα εγχειρίδιο για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή συστημάτων πληροφοριών για τον εμβολιασμό και τελειοποίησε το σύστημα παρακολούθησης του Κέντρου για τον κοκκύτη και τη διεισδυτική πνευμονιοκοκκική νόσο. Το EU Vaccine Scheduler [Χρονοδιάγραμμα εμβολιασμών της ΕΕ] συνέχισε να είναι μία από τις πιο δημοφιλείς ενότητες του διαδικτυακού τόπου του ECDC.

*Επάνω αριστερά: Διαφήμιση της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Εμβολιασμού
Κάτω αριστερά: Απεικόνιση εμβολιασμού κοπαδιών
Δεξιά: Video tweet*

Αριστερά: Στιγμιότυπα οθόνης της εφαρμογής Threat Report του ECDC για φορητές συσκευές
 Κάτω: Το νέο Κέντρο Διαχείρισης Έκτακτων Περιστατικών του ECDC

Μια τεκμηριωμένη προσέγγιση στη δημόσια υγεία της Ευρώπης

Επιτήρηση νόσων

Ο τεράστιος όγκος επιδημιολογικών δεδομένων που υποβάλλονται από τους εταίρους μας απαιτεί ισχυρή υποδομή ΤΠ. Το 2018 το ECDC ξεκίνησε την υλοποίηση έργου για τον ανασχεδιασμό των συστημάτων επιτήρησης προκειμένου να μπορεί να επεξεργάζεται τον ολοένα αυξανόμενο όγκο δεδομένων σχετικά με τις νόσους και να παρακολουθεί τις τεχνολογικές εξελίξεις.

Το ECDC συνέχισε να υλοποιεί το έργο EPHEUS. Το EPHEUS, ήτοι το έργο που αφορά την *Αξιολόγηση των συστημάτων επιτήρησης της δημόσιας υγείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση/στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο*, αξιολογεί 52 συστήματα επιτήρησης νόσων σε 30 χώρες. Εκτός από τη συστηματική επιτήρηση, το έργο καλύπτει επίσης τις χρηματοδοτούμενες από το ECDC υπηρεσίες εργαστηρίου, τη συστηματική μοριακή/γεωμετρική τυποποίηση και την παρακολούθηση συμβάντων λοιμωδών νόσων.

Το 2018, ο διαδραστικός διαδικτυακός άτλας παρακολούθησης λοιμωδών νόσων του ECDC συμπεριέλαβε δεδομένα για 56 νόσους και θέματα σχετικά με νόσους. Οι χρήστες μπορούν να επιλέγουν επιμέρους σύνολα δεδομένων και να δημιουργούν εξατομικευμένους χάρτες νόσων. Προστέθηκαν επίσης τα στοιχεία του 2018 σχετικά με την κατανάλωση αντιμικροβιακών φαρμάκων, καθιστώντας σαφή –με τη χρήση γλαφυρών γραφικών– τη σημασία της χρήσης των αντιβιοτικών με υπευθυνότητα.

Εμπειρογνώμονες του ECDC συνέβαλαν στην κατάρτιση της εκτελεστικής πράξης της απόφασης αριθ. 1082/2013/ΕΕ σχετικά με σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας παρέχοντας ορισμούς κρουσμάτων για ασθένειες

όπως η νευροβορρελίωση (νόσος του Lyme), ο δάγκειος πυρετός, η νόσος τσικουγκούνια και η νόσος Ζίκα.

Η πλήρης αλληλούχηση του γονιδιώματος αλλάζει ταχέως τη μέθοδο επιτήρησης νόσων και συλλογής δεδομένων. Το 2018 το Κέντρο σύναψε συμφωνία με τα κράτη μέλη σχετικά με τους κανόνες που διέπουν την ανάλυση, την ανταλλαγή και την αποθήκευση δεδομένων αλληλούχησης γονιδιώματος των παθογόνων σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Επιδημιολογικές πληροφορίες

Το 2018 εντοπίστηκαν μέσω επιδημιολογικών πληροφοριών 377 συμβάντα νόσων. Ως «συμβάν» μπορεί να νοείται μια σημαντική επιδημική έξαρση, όπως συνέβη με τον Έμπολα στη Δυτική Αφρική, ή ένας σχετικά μικρός αριθμός περιστατικών της νόσου των λεγεωνάριων σε ένα κρουαζιερόπλοιο στην Ευρώπη. Αρκετές επιδημικές εξάρσεις στην Ευρώπη δεν είχαν εντοπισθεί ποτέ χωρίς την εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων: Η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και τεχνολογιών πληθοπορισμού (crowd sourcing) επέτρεψε στο ECDC να εντοπίσει δείκτες επιδημικών εξάρσεων που διαφορετικά δεν θα είχαν εντοπιστεί. Παρακολουθούμε επίσης μαζικές εκδηλώσεις εφαρμόζοντας παρόμοια προσέγγιση.

Οι εκθέσεις επιτήρησης διαδίδονται μέσω του διαδικτυακού μας τόπου, όμως ολοένα μεγαλύτερος αριθμός χρηστών εγκαθιστά την εφαρμογή Threat Report του ECDC στις φορητές συσκευές του, με αποτέλεσμα να έχουν ήδη μεταφορτωθεί πάνω από 25 000 έγγραφα από τη στιγμή που η εφαρμογή τέθηκε στη διάθεση των ενδιαφερομένων.

Επάνω: Άποψη του εσωτερικού του νέου κτιρίου του ECDC
Κάτω αριστερά: Συνεδρίαση του συμβουλευτικού σώματος του ECDC
Κάτω δεξιά: Το νέο κτίριο διαθέτει χώρους για επίσημες και ανεπίσημες συναντήσεις

Ετοιμότητα

Η ετοιμότητα αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της δημόσιας υγείας. Το ECDC βοηθά τα κράτη μέλη της ΕΕ να θεσπίζουν και να προσαρμόζουν μηχανισμούς αντίδρασης για την πρόληψη, την απόκριση και την ανάκαμψη από απειλές κατά της δημόσιας υγείας, θωρακίζοντας τη δημόσια υγεία στην Ευρώπη έναντι των μεταδοτικών ασθενειών.

Το 2018, κλιμάκιο του ECDC συνέδραμε τη Ρουμανία στην ανάπτυξη εθνικού σχεδίου ετοιμότητας για την αντιμετώπιση καταστάσεων εκτάκτου ανάγκης για τη δημόσια υγεία. Το ECDC παρέσχε επίσης τεχνική υποστήριξη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εκπλήρωση μιας σειράς καθηκόντων στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 4 της απόφασης αριθ. 1082/2013/ΕΕ σχετικά με σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας.

Σε πρακτικό επίπεδο η ετοιμότητα καταδείχθηκε με την έκδοση του εργαλείου του ECDC για την αυτοαξιολόγηση της ετοιμότητας αντιμετώπισης καταστάσεων εκτάκτου ανάγκης στον τομέα της υγείας (HEPSA).

Μεταξύ των υπόλοιπων δραστηριοτήτων του Κέντρου στον ίδιο τομέα περιλαμβάνονται μια έκθεση σχετικά με την ετοιμότητα των κοινοτήτων, ένας κύκλος μαθημάτων κατάρτισης για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους βιοκινδύνους, καθώς και μια ημερήσια άσκηση προσομοίωσης. Το Κέντρο δημοσίευσε επίσης έγγραφο καθοδήγησης για την κατάρτιση συστάσεων βέλτιστων πρακτικών που προκύπτουν από ασκήσεις, επισκοπήσεις και αξιολογήσεις.

Αντίδραση

Οι αξιολογήσεις κινδύνων βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στην ποιότητα των στοιχείων σχετικά με τις νόσους που λαμβάνουν το Κέντρο και οι εμπειρογνώμονες οι οποίοι τα αναλύουν.

Με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας, το ECDC μεριμνά ώστε εμπειρογνώμονες σε θέματα λοιμωδών νόσων από τα πληττόμενα κράτη μέλη να συμμετέχουν στην εκπόνηση των ταχέων αξιολογήσεων κινδύνων. Η παροχή υπηρεσιών εξωτερικών εμπειρογνώμωνων υπήρξε στο παρελθόν μια περίπλοκη διαδικασία, όμως μετά τη διεξαγωγή εμπεριστατωμένης

επισκόπησης το Κέντρο κατάφερε να απλοποιήσει τις διαδικασίες του όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών εξωτερικών εμπειρογνώμωνων σε θέματα νόσων από τα κράτη μέλη. Πολλές από τις 35 ταχείες αξιολογήσεις κινδύνων και πολλά από τα 16 επιδημιολογικά δελτία που καταρτίστηκαν το 2018 επωφελήθηκαν από την επικαιροποιημένη διαδικασία.

Όσον αφορά την τεχνολογική διάσταση, τον Σεπτέμβριο του 2018 το Κέντρο εξέδωσε μια επανασχεδιασμένη και σημαντικά βελτιωμένη έκδοση του Συστήματος Έγκαιρου Συναγερμού και Αντίδρασης (EWRS).

Επιτόπιες επεμβάσεις εκτός Ευρώπης πραγματοποιούνται εφόσον το απαιτούν οι περιστάσεις. Το 2018, ένας από τους εμπειρογνώμονές μας συμμετείχε σε αποστολή αντίδρασης στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό για την υποστήριξη μέτρων επιτήρησης που συντόνιζε η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας.

Επιστημονικές συμβουλές

Οι επιστημονικές συμβουλές καλύπτουν όλους τους τομείς της δημόσιας υγείας. Βάσει της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης του ECDC, τα ερευνητικά πορίσματα διανέμονται δωρεάν μέσω του διαδικτυακού τόπου του Κέντρου.

Το 2018, το ECDC έλαβε 31 αιτήματα παροχής συμβουλών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Πάνω από διακόσια επιστημονικά έγγραφα δημοσιεύθηκαν στον διαδικτυακό τόπο του ECDC, μεταξύ των οποίων πέντε πολυσέλιδα έγγραφα καθοδήγησης σε θέματα δημόσιας υγείας. Άλλες 86 επιστημονικές εργασίες συνεργατών του ECDC εμφανίζονται σε περιοδικά που δημοσιεύουν αξιολογήσεις ομοτίμων, όπως το *Eurosurveillance*.

Το *Eurosurveillance*, το επιστημονικό περιοδικό του ECDC, βελτιολογήθηκε πέμπτο μεταξύ των περιοδικών που ασχολούνται με τις λοιμώδεις νόσους με δείκτη απήχησης 7,1 το 2018.

Τον Νοέμβριο, το ESCAIDE, η κορυφαία επιστημονική διάσκεψη που διοργανώνει το ECDC, προσέλκυσε 600 συμμετέχοντες από 50 χώρες.

Μικροβιολογία

Η μικροβιολογία είναι ένας από τους τομείς που βρέθηκαν στο επίκεντρο της προσοχής το 2018, κυρίως λόγω της ταχείας πρόοδου που σημειώθηκε όσον αφορά την αλληλούχιση του DNA, η οποία επιτρέπει στους επιστήμονες να συγκρίνουν τις αλληλουχίσεις παθογόνων και να εντοπίζουν επιδημικές εξάρσεις που συνδέονται με την ίδια πηγή. Ως εκ τούτου, το ECDC αναθεώρησε τον οδικό του χάρτη για τη μοριακή τυποποίηση, ο οποίος πλέον διερευνά τον μελλοντικό αντίκτυπο της μοριακής τυποποίησης στην ευρωπαϊκή επιτήρηση των νόσων.

Η μοριακή τυποποίηση παράγει τεράστιες ποσότητες δεδομένων και απαιτεί υπολογιστική ισχύ υψηλού επιπέδου. Οι μικροβιολόγοι του ECDC πρότειναν μια κοινή ευρωπαϊκή πλατφόρμα για τη διαχείριση και ανάλυση δεδομένων αλληλούχισης. Η λειτουργία αυτής της πλατφόρμας θα σηματοδοτήσει την αλλαγή προτύπων στο πεδίο της παρακολούθησης των νόσων, ιδίως όσον αφορά τις έρευνες για επιδημικές εξάρσεις σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες.

Ένα άλλο μέλημα της ομάδας των μικροβιολόγων του Κέντρου είναι η εργαστηριακή ικανότητα και ο ποιοτικός έλεγχος. Το ECDC αξιολογεί συστηματικά την ποιότητα των εργαστηρίων σε ολόκληρη την Ευρώπη μέσω εξωτερικών αξιολογήσεων ποιότητας (EQA). Η μέθοδος του συστήματος παρακολούθησης της εργαστηριακής ικανότητας που εφαρμόζει το ECDC παρέχει ένα σύνολο πρόσφορων εργαλείων για την αξιολόγηση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των εργαστηρίων. Η τελευταία έκθεση σχετικά με το σύστημα παρακολούθησης της εργαστηριακής ικανότητας επισημαίνει ότι ο δείκτης επιδόσεων διαμορφώθηκε στις 7,5/10 μονάδες, ένα αποτέλεσμα που κρίνεται ενθαρρυντικό και δείχνει «ικανοποιητικά έως υψηλά επίπεδα εργαστηριακής ικανότητας», καθώς και κάλυψη των κενών ικανοτήτων μεταξύ χωρών.

Όλες οι δραστηριότητες στον τομέα αυτόν βασίζονται στη *Στρατηγική σχετικά με την εξωτερική αξιολόγηση ποιότητας των μικροβιολογικών εργαστηρίων δημόσιας υγείας*. Η στρατηγική αυτή επικαιροποιείται διαρκώς λόγω των ραγδαίων εξελίξεων που σημειώνονται στον τομέα. Η τελευταία έκδοση της Στρατηγικής δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2018.

Αριστερά: CTTGACCACC... Ανάγνωση αλληλουχίας DNA

Σύνδεση με την κοινότητα της δημόσιας υγείας της Ευρώπης

Εκπαίδευση σε θέματα δημόσιας υγείας

Το πρόγραμμα υποτροφιών του ECDC προετοιμάζει επιδημιολόγους πεδίου (EPIET) και μικροβιολόγους (EURHEM) ικανούς να παρεμβαίνουν σε διασυννοριακές επιδημικές εξάρσεις και άλλες απειλές για τη δημόσια υγεία. Το εν λόγω πρόγραμμα συνδέει πολλές ευρωπαϊκές οργανώσεις δημόσιας υγείας σε επαγγελματικό – συχνά δε και σε προσωπικό – επίπεδο.

Το 2018, 37 υπότροφοι αποφοίτησαν από το πρόγραμμα, ενώ άλλοι 434 συμμετέχοντες παρακολούθησαν μαθήματα στο πλαίσιο των δράσεων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης του ECDC. Ενώ ορισμένα μαθήματα απαιτούν τη φυσική παρουσία των εκπαιδευόμενων, η παρακολούθηση των μαθημάτων της Εικονικής Ακαδημίας του ECDC (EVA) μπορεί να γίνει μέσω διαδικτύου. Το 2018 τέθηκαν στη διάθεση των ενδιαφερομένων τέσσερα νέα διαδικτυακά μαθήματα και επικαιροποιήθηκαν αρκετά άλλα.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του ECDC αποδίδει κυρίως έμφαση στα δικά του μαθήματα και σεμινάρια, αλλά το Κέντρο παρακολουθεί επίσης εκπαιδευτικές δραστηριότητες του ευρωπαϊκού τομέα δημόσιας υγείας: μια έρευνα μεταξύ των μελών της Ένωσης των Σχολών Δημόσιας Υγείας στην Ευρώπη έδειξε ότι τα προσφερόμενα μαθήματα στο πεδίο της πρόληψης και του ελέγχου των μεταδοτικών ασθενειών αποκτούν ολοένα πιο ολοκληρωμένο χαρακτήρα.

Επάνω αριστερά: Η Dame Sally Claire Davies, επικεφαλής ιατρικών υπηρεσιών για την Αγγλία, στο ESCAIDE 2018 που διοργανώθηκε στη Βαλέτα της Μάλτας. Κάτω αριστερά: Συζητώντας τα τελευταία στοιχεία για την πανδημία Β

Διεθνείς σχέσεις και υποστήριξη προς τις χώρες. Το ECDC διατηρεί εκτεταμένο επαγγελματικό δίκτυο. Οι σχέσεις μεταξύ του περιφερειακού γραφείου της ΠΟΥ για την Ευρώπη και του ECDC υπήρξαν παραδοσιακά στενές. Το 2018 υπήρξε ευρεία πρόωθηση ενιαίου εμπορικού σήματος για όλα τα κοινά προϊόντα του ECDC και του περιφερειακού γραφείου της ΠΟΥ για την Ευρώπη (εκθέσεις, δελτία Τύπου και παρουσιάσεις). Το 2018, το ECDC δέχθηκε επίσημες επισκέψεις από το κινεζικό και από διάφορα αφρικανικά κέντρα πρόληψης και ελέγχου ασθενειών.

Οι υποψήφιες προς ένταξη χώρες αποτελούν έναν ακόμη πεδίο για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων. Όταν το ECDC χρησιμοποίησε μια προσαρμοσμένη έκδοση της μεθόδου του συστήματος παρακολούθησης της εργαστηριακής ικανότητας για τη διενέργεια ενός ελέγχου εργαστηριακής ικανότητας, τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι στην εν λόγω ομάδα χωρών υπάρχει σαφής ανάγκη πρόσθετης εργαστηριακής ικανότητας.

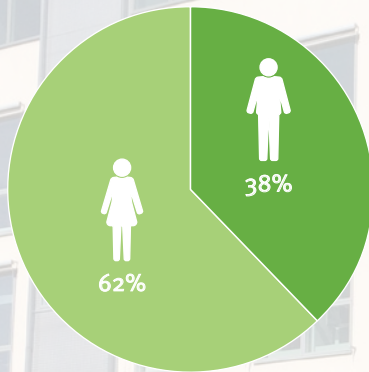
Ο ECDC πρωταγωνίστησε στην προσπάθεια κατάρτισης ενός σχεδίου δράσης για την Ουκρανία, μια γειτονική με την ΕΕ χώρα. Το Κέντρο βοήθησε επίσης τη Βόρεια Μακεδονία να καταρτίσει σχέδιο χώρας για να δοθεί συνέχεια στις αξιολογήσεις που ήδη διενεργήθηκαν το 2015 και το 2016.

Στο πλαίσιο του μηχανισμού του ECDC για την παροχή υποστήριξης προς τις χώρες, προβλέφθηκαν μαθήματα κατάρτισης για την αποδοχή των εμβολίων, τον έλεγχο των λοιμώξεων και την ασφάλεια των ασθενών και υποστηρίχθηκε η εκπόνηση εθνικών σχεδίων ετοιμότητας. Κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ECDC αξιολόγησε τα συστήματα επιτήρησης μεταδοτικών ασθενειών στο Κοσσυφοπέδιο.

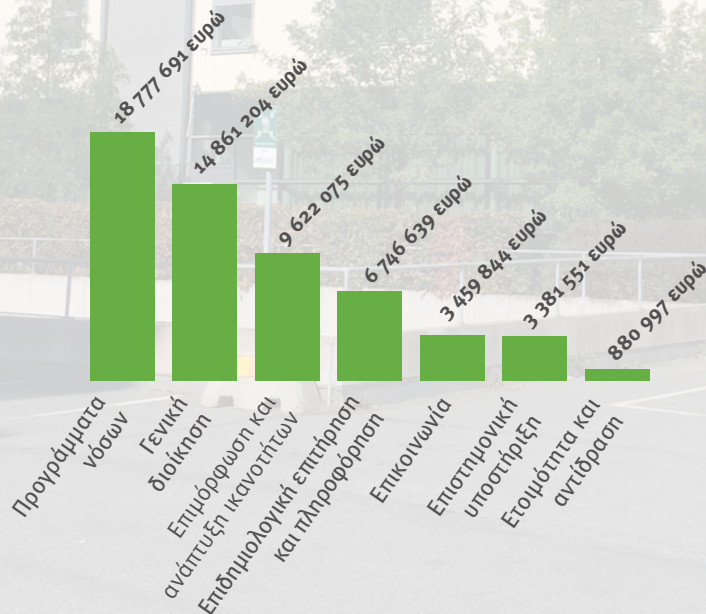
** Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1244 και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη Διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.*

Το ECDC σε αριθμούς

Η ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στο ECDC

Προϋπολογισμός 2018

Το προσωπικό του ECDC με βάση τη χώρα καταγωγής

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το ECDC απασχολούσε συνολικά 267 υπαλλήλους που κατείχαν οργανικές θέσεις.

Έντυπη έκδοση
Έκδοση PDF

TQ-AX-19-001-EN-C
TQ-AX-19-001-EL-N

**Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης
και Ελέγχου Νόσων (ECDC)**

Gustav III:s Boulevard 40
169 73 Solna, Σουηδία

Τηλ. +46 (0)8 58 60 10 00
Φαξ +46 (0)8 58 60 10 01
www.ecdc.europa.eu

Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης
www.europa.eu

Για εγγραφή στις δημοσιεύσεις μας
www.ecdc.europa.eu/en/publications

Επικοινωνήστε μαζί μας
publications@ecdc.europa.eu

🐦 Ακολουθήστε μας στο Twitter
[@ECDC_EU](https://twitter.com/ECDC_EU)

📘 Επιλέξτε «Μου αρέσει» στην ιστοσελίδα μας
στο Facebook
www.facebook.com/ECDC.EU

Publications Office

Έντυπη έκδοση
Έκδοση PDF

ISBN 978-92-9498-351-0
ISBN 978-92-9498-346-6